

Provinciale Staten van de Provincie Fryslan

Leeuwarden, 25 november 2025

Verzonden, **25 NOV. 2025**

Ons kenmerk : 02435251
Domein/ Team : Omgevingszaken
Behandeld door : mijnbouw / (of @fryslan.frl
Uw kenmerk :
Bijlage(n) :

Onderwerp : Actualisatie winningsplan Havenmond

Geachte Statenleden,

Frisia heeft een nieuw plan ingediend voor de zoutwinning onder de Waddenzee, in het gebied "Havenmond" ten westen van Harlingen. In dit aangepaste plan zijn een paar dingen veranderd ten opzichte van het vorige winningsplan: de plek waar ze willen gaan winnen is anders, ze willen meer zout winnen (45,5 miljoen ton in plaats van ongeveer 32 miljoen ton), en de planning is aangepast. Ook willen ze de ondergrondse ruimtes die ontstaan door de winning kleiner achterlaten dan eerst was gepland. Als provincie hebben wij een negatief advies gegeven over deze aanpassing van het winningsplan. In deze brief wordt u hierover geïnformeerd en wordt toegelicht hoe wij tot dit advies zijn gekomen.

De bodemdalingskom raakt de zeedijk en zorgt voor 2 cm extra daling

Omdat bodemdaling door zoutwinning onder land ongewenst is, is in het verleden bewust gekozen om de winning te verplaatsen van onder land naar onder de Waddenzee. Door de voorgestelde aanpassing van het winningsplan, raakt de bodemdalingskom de zeedijk ten noorden van Harlingen. De veiligheid van de zeedijk is van wezenlijk belang, bodemdaling onder deze dijk is dan ook een ongewenst ontwikkeling.

De status van de Waddenzee als werelderfgoed staat onder druk

Onlangs heeft het IUCN (het internationaal samenwerkingsverband voor natuurbehoud en duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen) geadviseerd de status van de Waddenzee als werelderfgoed te verlagen van 'goed' naar 'goed met zorgen'. Het IUCN adviseert Unesco. Directe aanleiding zijn zorgen over nieuwe plannen voor gaswinning vanaf Ternaard onder de Waddenzee en de elektriciteitskabels en waterstof leidingen van de windparken op de Noordzee. De keuze van de minister van Klimaat en Groene Groei is om de elektriciteitslei-

dingen via Schiermonnikoog naar de Groningse Waddenkust worden gelegd. Het samenspel van alle activiteiten die spelen in het Waddengebied ontstaat er een cumulatie van effecten. Gezien de huidige kwetsbare status van het waddengebied is dit geen gewenste ontwikkeling zoals ook het IUCN aangeeft.

Er wordt in strijd gehandeld met de zorgplicht uit de Omgevingswet

Het uitgangspunt van de zorgplicht is dat burgers, ondernemers en overheden alle handelingen die nadelige gevolgen kunnen hebben voor in het wild levende planten en dieren, hun directe leefomgeving of een Natura 2000-gebied achterwege laten. Het hand aan de kraan principe gaat uit van mitigeren. Dit betekent dat de effecten al in gang gezet worden en dat het Hand aan de Kraan principe slechts de beweging volgt. Hiermee wordt in strijd gehandeld met de zorgplicht uit de Omgevingswet.

De samenstelling van de bodem verandert door de bodemdaling

Uit onderzoek van het NIOZ (Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee) blijkt dat daar waar bodemdaling door mijnbouw speelt, dat mogelijk de samenstelling van het zand in de Waddenzee verandert. Uit dit onderzoek blijkt dat de korrelgrootte in deze gebieden kleiner zou zijn dan elders in het Waddengebied. Het fijne zand heeft vervolgens weer invloed op de bodemdieren en daarmee het voedsel voor de Wadvogels die fourageren op de wadplaten. Bij de vergunningen voor mijnbouwactiviteiten in het Werelderfgoed Waddenzee is afgesproken dat de winning moet worden afgeremd als blijkt dat de natuurwaarden van het gebied aangetast raken. Wat betekent dit bijvoorbeeld voor de ontwikkeling van (stapel)voedsel voor Wadvogels. Hier is momenteel geen uitspraak over te doen. Wij zijn dan ook van mening dat de resultaten van dit onderzoek moeten worden meegewogen in de besluitvorming over dit winningsplan en mogelijk tot een weigering moeten leiden.

Wij komen dan ook tot de conclusie dat medewerking aan het winningsplan in de huidige vorm ongewenst is. Mocht de minister in afwijking van ons advies toch medewerking willen verlenen aan de winning dan steunen wij de wens van de gemeente Harlingen om tot een omgevingsfonds te komen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Fryslân,

